

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicijska v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikovcove ulice št. 2.

Oznani (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenikih ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedeelj in praznikov, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 224.

V Ljubljani, v soboto 1. oktobra 1892.

Letnik XX.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld.	Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „	Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja:

Vse leto 15 gld.	Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „	Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravištvo „Slovenca“.

Gosp. Šuklje in — še marsikaj drugega.

Bivši zagrižen liberalce, bivši urednik „Ljubljanskega lista“ in vladni kandidat za državni zbor, pisatelj „Vzrokov francoske revolucije“, mož, o katerem se je govorilo, da dobi v ministerstvu neko dobro plačano mesto, o katerem se je mnogo pisalo in še več po tistem pripovedovalo, deželni in državni poslanec in ud Hohenwartovega kluba gosp. Franc Šuklje je imel besedo v deželni zbor dne 27. p. m. popoldne. In iz te besede njegove se je videlo samo to, kar je ves svet že prej vedel, da namreč g. Šuklje dobro vé, da prijazna beseda na pravem mestu mnogo zaleže. Zalegla je tudi tisto imenovano popoldne. Prof. Šuklje je šel sicer v. v Kanoso in ganljivo se je poganjal za ljubezen onih, ki so pred kratkim še pisali ostre članke proti njemu, a kakor je to res, je pa tudi res, da je že tistega večera „Narod“ zatajil pogumno, kakor vselej, kedar velja iznajti kak nov način nedoslednosti, svojo najmlajšo preteklost in še tistega in drugega dne poje mu navdušen slavospev. Ker nam

popravki jemljó preveč prostora, zato hočemo besede „konservativca“ in sobojnika nemških klerikalcev g. Šukljeja doslovno navajati po stenografskem zapisniku.

G. Šuklje in prikazen razkola: „Od kod ta prikazen? Pri tej priliki sem prisiljen ozirati se na dva častita govornika s te (leve) strani, na tovariša Žitnika in Kluna. Kolega Žitnik hotel je po mojem mnenju preveč dokazati. Če je v istini tisti list, katerega on zastopa in ščiti s svojim poštenim imenom, če je tisti list v istini tako popolnoma svoboden in prost, potem vprašam g. Žitnika, ali je on v stanu s svojim poštenjem zakrivati tisto pisavo, vse tiste napade, kakor smo jih čitali v zadnjih številkah tega lista? (Živahno odobravanje v središču.)

G. tovariš Žitnik je govoril o razlogih tega razkola in tovariš Klun mu je sekundiral in dejal, da je stara stranka, pri kateri on ostane. — — — Da, gospoda moja, da bi imeli še staro gardo (Živahno odobravanje v središču.), lahko bi prišli do sprave, ali mi imamo mlado gardo in da eksistira in da se pojavlja ta mlada garda včasih v jako neprijetnem smislu tudi nasproti lastnim sovrstnikom, o tem bi tovariš Klun sam lahko zapel kako pesmico, — — — naj pomisli, kaj se je godilo pri zadnjih deželno-zborskih volitvah! — — — Gosp. tovariš Žitnik je, meni se vidi, — — — kazal na tisti razdor, ki smo ga imeli pričetkom l. 1873 ali 1874. Gospoda moja, jaz rečem naravnost, jaz sem takrat stal v sredi tistega boja in sem do danes bil jako nevtralen opazovalec (Op. pis.), ali tista analogija ne velja. Tiste nejasne, konfuzne mladostlovenske agitacije, katere smo imeli pričetkom l. 1873, ne gre primerjati globokemu naravnemu čutu, ki sedaj pretresa celo slovensko razumnštvo. (Živo odobravanje v središču in med somišljeniki na levi.)

Tudi politične ideje so nalezljive, kakor so nalezljive kužne bolezni in kar smo imeli koncem 60. let in pričetkom l. 1870, to je bile refleksi,

odsvit tistega nemškega liberalizma, to je bila kopija, katere dandanes nihče izmed nas ne namerava.“

Globok naravni čut pretresa celo slovensko razumnštvo, pravi g. Šuklje. Kakšen neki? Če bi hoteli biti zbadljivi, dejali bi, da je ta čut — čut mrznje proti katoliškim načelom, čut sovražstva proti osebam, ki je branijo, čut osebne mogočnosti in nezmotljivosti, ki tudi v blagor naroda ne pripušča nobene nasprotne besede, če je tudi dokazana. Cerkev in ž njo pri nas vsi katoliško misleči moramo dandanes prav tako oporekati zakonom l. 1867 in 1868 in 1874 izdanim proti cerkvenim pravicam. Konkordat in ž njim zahteve, da zakrament sv. zakona spada v cerkveno področje, da način, kako smejo prestopati drugoverci v katoliško cerkev, spada v cerkveno oblast, da mora biti šola verska itd., vse to moramo zahtevati še dandanes. In še dandanes se ustavlja temu, kakor imenovana leta prav s tisto surovostjo in „banditstvom“ nemška ali slovenska, ali kakoršna-koli druga liberalna stranka. Kdor tega ne pojmi, ne pojmi tudi razkolu vzrokov. Cerkev svobodna v svojem pravu — to je naš program; liberalni pa še vedno: — cerkev podjarmljena vsevladajoči, vsegamogočni državi, služeca idejam, ki jih liberalizem zastopa. Zato smo narazen, g. Šuklje, in „tiste nejasne, konfuzne mladostlovenske agitacije“, tisti „refleksi nemškega liberalizma“ se le preživo kaže ves čas, nego da bi ga bilo treba dokazovati. Berite, g. Šuklje, naše liberalne liste in povejte, kedar so popustili naši nasprotniki liberalna načela. Pa čemu brati, poslušajte — sebe!

G. Šuklje kot pošten mož: „Gospoda slavna, kot pošten mož zagotavljam Vas, brez izjeme priznavamo vsi velike zasluge, katere ima duhovščina slovenska za preporod naroda našega; mi vsi brez izjeme odobravamo odlično pozicijo, katero zavzema duhovščina, brez izjeme spoštujemo in se klanjamo verskemu čutu naroda slovenskega in če treba, smo pripravljeni z vami vred braniti ga proti napadom, naj pridejo s katere-koli

LISTEK

Milostna!

V prvič v svojem življenju Vam pišem, tedaj pač umevate, da mi strahú poka srce. Poznam Vas že dolgo, ne sicer osebnó, pač pa po naših pisateljih, kateri so najimenitnejše proizvode svojega genija za Vas spisali. Erjavce Vam je pred leti popisal „rastlinske svatbe“; nekoliko pozneje je Danilo Majaron v rajnem „Slovanu“ Vas uvel v mistiko svojega estetičnega okusa pripovedujoč Vam o slikah Vereščaginovih in pred kratkim Vas je g. — ? v radikalnem listu pod črto obdaril s pravim pravcatim modroslovskim spisom o pesimizmu. Srečni ste, milostna in učeni gotovo tudi, ker se pečate s tako zavitim vprašanji, a pred vsem se mi zdi, da imate časa v obilici. In vsled tega si usojam tudi jaz najponižnejše na Vaš naslov napisati nekaj besedij.

Da se Vam kratko predstavim: Klerikalec sem, kolikor me je, tedaj pristaš tiste grozne stranke, ki hoče s črnimi suknjami vse zatemniti in, milostna, v nevarnosti ste tudi Vi s svojimi vitezi. Sedaj pa lahko pričnem: Moj radikalni tovariš sam je pravil

o pesizmu, jaz bi Vas le vprašal, če imate kako muciko doma pri hiši. Brez dvojbe bo katera, saj so milostne v obče mucik mijavkajočemu rodu jako milostne. In kaj ne, če se nežno igrate s svojo muciko na dvorišču in če izpod skladovnice plane golorepa miška v beli svet, tedaj Vam po bliskovo ostavi nežni ročici mucika Vaša in plane zanjo; Vi se pa smejate in morda jej še pobožate mehko dlčico po hrbtu in temenu.

Gotovo pa imate, milostna, tudi krščenico, ki Vam kuha, znaša s trga, pometa in mej mnogim drugim tudi predstavlja občinstvo, ko Vi igrate ulogo kakšne Ksantipe. In če krščenico pustite samo v sobo, koder imate spravljen tisti briljantni broš, ki ga Vam je Vaš prvi amazij tedaj poklonil, ko Vas je o polni luni spremljal od Sokolove maške-rade domov, tedaj se morda primeri, da krščenica broš zagleda in da jej je všeč in — mogoče je, da si ga tudi natakne na roko in da jej po tem po vsakovrstnih manipulacijah smukne celó v žep predpasnikov. — In ko Vi to opazite, milostna, tedaj se ne smejete, in krščenice ne božate, kakor ste božali bore mucičke svoje. — Kako neki to? Saj pravi Vaš učeni instruktor v pesizmu (cf. „Narod“, sobota, 24. sept. 1892): „Vse naše kreposti in slabosti, plemenitost in

podlost, genijalnost in neumetnost, vse je le posledica psihološkega stanja.

In vidite „psihološko“ (ne mislite na Loko) stanje pri muciki Vaši, jo žene v boj krvavi proti miški; „psihološko stanje“ žene po tem takem tudi Vašo krščenico, da si prilasti Vaš spominski broš. — Včasih, milostna, vem, da si želite kake lepe „boo“ in v tistih časih, ko se vršé pogajanja s so-progom za-njo, ste brez dvojbe v najraznovrstnejših „psiholoških stanjih“. Sedaj mu pogladite lice in kar je še drugih umetnostij, tej podobnih, sedaj mu potočite dve do tri vidne svitile solzice, in če ni drugače, še celó malo omedlite in se daste škropiti z mrzlo vodo — vse za boo. In ko se Vam obesi boa okrog vratu, tedaj se zasmejete. Ko pa se prvič sestanete z materjo svojo in jej, posadivši jo na zofu pri kavi, pokažete svojo novo boo, tedaj brez ovinkov poveste, da ste prevarili „starega“ in da se je že v svoji budalosti bal za Vaše zdravje itd. Ko pa premišlujete to kedar pozneje in k temu še svojo čmernost, svojo jezo, svojo nečimernost, tedaj se Vam, milostna, zdi, da to ni prav. In žal Vam je! In nič Vam ob tistih časih ne pomaga nauk Vašega pesimizmouka, da je „vse le posledica psihološkega stanja.“

strani, ali s takimi nazori, kakor so se v zadnjem času pojavili, sprijazniti se nikakor ne moremo. Gospoda moja, za kaj se pa gre? Kar se sedaj zahteva, to se je sans phrase izrazilo na tistem glasovitem shodu, to je nadvlada, diktatura cerkvene oblasti nad vsemi pojavi javnega, slovstvenega, umetelnega in socialnega življenja, in gospoda moja, to je stvar, proti kateri moramo odločno oporekati, ker bi ugonobila in zamorila narodno prihodnost in vsak duševni napredek."

V teh besedah se vidi jasno in točno židovski liberalizem. Tisti trikrat ponovljeni „brez izjeme“, ali ni najgorji ironija? Niti jeden duhovnik, ki ni s polnim glasom trobil z liberalci, ni bil — nenapaden. Vse ste ogrdili, vse ste zasmehovali in sveta cerkev nima nobene še tako svete stvari, katere bi ne bili omazali. Berite „4000“ in vse, kar je ta umotvor pripravljalo in kar ga je nadaljevalo. „Brez izjeme“ — ljudje, ki se navdušujejo „za boj s farji“, ki imajo pri vsaki priliki za temelj svojemu delovanju „uničiti farje“ — ti ljudje bodo branili verski čut! — Da, slab poklon, g. Šuklje, ste pričeli duhovščini slovenski, a še slabše ste ga končali. Kritika Vaša katoliškega shoda je popolnoma v duhu „nemške levice“ in s tistim kratkim stavkom ste celemu razsodnemu svetu pokazali, da ste Vi še prav tak liberalci, kakor smo jih imeli leta 1873; „refleks“ nemškega liberalizma je pri Vas premočan, da bi ga zakrili. „Nadvlada cerkvene oblasti“ = Herrschsucht der Klerisey. Berite o tem članek od torka v našem listu, za pouk Vam pa priporočamo, da kot „neutralen opazovalec“ tudi trezno premisljate slavnostne govore pri katoliškem shodu. — Da, gospod Šuklje, katoličanstvo, ki vse nadvladuje, tudi poslance, tako hočemo imeti, ker sicer ga ni!

Gosp. Šuklje in pesništvo: „Vzemimo slovstvo, vzemimo pesništvo. Neusahljivi vir pesništva je ljubezen, ki jo je Bog sam vcepil v človeško srce in ž njo garantiral obstanek človeštva in pesnik je primoran posluževati se tega pesniškega motiva. Ako pa dandanes kdo pride pri nas, ki si drzne opevati ta čut, takoj se oglasi v nekaterih listih večine kranjske duhovščine, češ, da se podpira v tem prešestovanje.“ — Naši poetje, ki tako milo opevajo na vse mogoče načine ljubezen:

„Kot metuljček nežni
Z iglo zabodeni
Vstrepetava v prsih.“
Bólno srce meni“

(„Zvon“ 1892, IX.)

ti naši poetje slišijo tu iz kompetentnih ust, da so primorani posluževati se tega motiva. In ta kranjska duhovščina! In še-le dandanes je taka, kakor bi ne bila že od začetka krščanstva z vso drugo duhovščino vred branila načel katol. moralke. Židovski liberalizem vsplaja kaj podobnega, ki tudi ne pojmi, zakaj na pr. popolnoma narodni Francozi zametujejo Viktor Huga, ali Zolo, zakaj se katoliški, a pri tem morda še nekam prenapeti Nemci odražajo od Goethe-ja itd. — Seveda je načela, po katerih se to godi, iznašla stoprav „dandanes“ kranjska duhovščina!!? —

Gosp. Šuklje in kiparstvo: „Vzemimo kiparstvo. Saj ne more kipar izhajati drugače, nego

In tudi drugi stavek, ki Vam ga piše imenovani —?, Vam nič ne izda: „Mišljenje izvira iz psihe, je kot takšno vedno naravno, normalno in torej zdravo, ter se ne da navzeti in naučiti, kakor se časih trdi.“

Čudno! Vidite, mi klerikaleci se držimo v tem tistega starega načela, da ima „človek prosto voljo“, in smo tako brezobzirni, da trdimo, da so stavki, zgoraj navedeni, popolnoma napačni, popolnoma brezverski in da so take trditve gorje in huje, nego liberalne, ker so darvinistične, materialistične. Da, milostna, „kdor more trezno misliti, spozna lahko, da je naziranje naših pisateljev posledica njih psihološke konstitucije,“ kakor pravi Vaš listkar, a ta psihološka konstitucija ni zdrava, ni čila, duševno stanje, iz katerega izvirajo njihovi proizvodi, ni naše domače, ni normalno. Mnogo raje, milostna, nego v družbi takih g. Vprašajev, bi Vas videl v kuhinji pri delu, ali v sobi pri otrocih, kateri Vam po katekizmu lahko izkažejo neresnico Vašega učitelja. Želeč, da bi v Vaši osebi dobili kdaj kak bolji ženski vzor, kakor nam jih zadnja leta sem slika „Ljublj. Zvon“, se Vam klanja

Klerikalec.

da upodablja naravno krasoto, s katero je Bog obdaril človeško telo, ali če pri nas kaj takega poskusimo, bojim se, da bodele takoj klicale, da zapeljujemo mladino in — g. m. spridena, perverzna mora biti domišljija, za katero ima kiparski umotvor kaj pohujšljivega.“ — Berite te besede, krotke dušice, ki pravite, da ni liberalcev mej Slovenci in sicer po nemških kopiranih! — Gautsch je govoril v državnem zboru prav tako in prav tako Sues, ko sta oholo napadla tovariša g. Šukljeja v klubu — gosp. Kalteneggerja. — O, jasni se!

Gosp. Šuklje in veda: „Vzemimo vedo. Veda izhajati ne more brez podlage prostega raziskavanja (prim. liberalni zakon: 17. člen tem. drž. zakona 1867. Op. pis.). Kakor hitro bi se pa pri nas kdo podal na to polje, takoj ste mu za petami in očitajte mu brezverstvo.“ Jasne besede! „Brez izjeme“ bodo taki možje „branili verski čut našega naroda.“ Hvala Vam, ne moremo Vas potrebovati.

Gosp. Šuklje in politika. „Lavantinskega škofa besede“ so mu „prav lepe in uvaževanja vredne.“ Kot izgled da bi prišel narodnjak v zadrego, če bo hotel v politiki poslušati škofa, navaja „poreškega škofa.“ Potem pa grmi proti izmišljenemu stavku g. dr. Jos. Lesarja, o katerem menimo, da bi tudi g. Šukljeju zadostovala „Izjava“ v v predvčerajšnjem „Slovenec“, zato o tem in, kar je izvajal iz tega g. govornik, lojalno molčimo. — Njegovej večkrat ponovljeni, emfatični trditvi, da „tako skupno delovanje ni več mogoče“ dostavljamo le največje začudenje, kako je bilo mogoče doslej!

Gosp. Šuklje in „štreberčki.“ Govornik trdič, da bo v naši stranki na imenovani podlagi le malo pravih somišljenikov iz prepričanja, h kateri šteje g. deželnega glavarja, nadaljuje brez povoda jako netaktno in nefino, da bomo imeli „kakega odvetniškega koncipijenta, ki si s tem misli priboriti večjo klijentelo“ (pri nas pa! — Ta napad kaj dobro označuje g. Šuklje-ja, ki je s tem pokazal novo zmožnost svojo — sodelovati pri „Pavlihi“, Op. pis.), potem pa pravi: „potem pa boste še imeli tiste male politične „štreberčke“, ki hrepené po kakih mandatih, gledé na njih preteklost in znaniosti, kako nežen migljej, kedo da ima take pravice. Op. pis.) gospode, o katerih je Molière spisal svojega Tartuffa in jednake prikazni.“ Gospod profesor je moral biti izredno dobre volje, ko se je v svoji milosti spomnil njih, ki so, dasi lajki, pristaši tiste nesrečne „Missia“ Mahničeve stranke. Jako dovtipno jih je imenoval „štreberčke“. Dovtip ta je zelo dober iz dveh ozirrov. — Dober je, ker se je g. poslanec tu poslužil nemške besede in jo zasukal malo po domače. Tako delajo naši liberalci v obče: našemu narodu popolnoma tuji liberalizem ogrnejo z narodno odejo in ga prodajajo kot pristno „narodno prepričanje.“ V tem so si vsi jednaki „zmerni“ in „radikalni,“ samo da se sem ter tam malo pisano pogledajo. „Veliki“ trenotki pa jih že zopet zedinijo. In tak trenotek porabil je gospod Šuklje ter „žel“ burno pohvalo.

Dober je pa drugič imenovani dovtip, ker nam kaže, kake vzvišenega se čuti gospod Šuklje nad takimi „štreberčki“ in zato, ker to trdi sam gospod Šuklje, povdarjamo g. Šuklje, kateri če kedo, gotovo najbolj sam s pravom izreka svoje zaničevanje proti „štreberčkom.“ Ta deminutivum veliko pomeni, mej drugim tudi to, da je mej malim „štreberčkom“ in velikim „štreberjem“ velik razloček.

G. Šuklje snubi: „Mi drugi, ki imamo nekoliko prepričanja, nekoliko značaja, ne moremo ničesar drugega reči nego: Na taki podstavi skupno delovanje ni mogoče (Živahno odobravanje v središču) in tu moram reagirati na neke besede tovariša dr. Tavčarja in sodim, da jih je kolega Klun fundamentalno napačno razumel. Klun je interpretiral neki pasus v Tavčarjevem govoru tako, da je dejal: Dr. Tavčar je klical celo narodno stranko zopet k stari složnosti. Jako lepo bi bilo to in vsakdo izmed nas bi to želel, ali v današnjih razmerah ni nade, da bi se uresničila ta nada in zato mislim, da sem jaz prav razumel tovariša Tavčarja — sicer me bode lahko korigoval, ako pravim, da je on mislil, posvetno razumništvo naj se združi in skupno v bran postavi (Dr. Tavčar: „Tako je!“ Odobravanje v središču) in reči moram, kar se mene tiče in tiste peščice somišljenikov, kar jih imam v tej zbornici, tudi mi smo pripravljani, odjenjati nekoliko v tem, kar nas je ločilo od teh gospodov (v

središču) in nas razdvojilo, da se skupno vse slovensko posvetno razumništvo v bran postavi proti nasilstvu, kakor smo ga doživeli v zadnjem času (Klun: „Izvrstno!“ — Dr. Tavčar: „Gotovo izvrstno, gospod kanonik Klun!“ — Klun: „Habeant sibi!“ — Žitnik: „En mesec bodele skupaj!“, smeh na levi). Gospod Klun pravi „izvrstno — ne morem reagirati na to interjekcijo, ker je čas kratko odmerjen, in torej preidem na drugi del svojega govora.“

Tako se je končala od nas razumljena in radikalnem namenjena beseda, katera je govoril, kakor smo že rekli, 27. septembra, popoldne, menimo da, sedaj vsem „znani“ g. Šuklje.

* * *

Ti pa, narod slovenski, čul boš še mnogo mnogo enacij liberalnih fraz. „Slovensko razumništvo, prosvetljeno 19. stoletje, prosto raziskavanje“ itd., kako to prijetno doni na uho pivniškemu politiku, kako naglo napolni mu zavajajoče praznine razuma. Ne vidi in neče videti, kar je jasno nepokvarjenemu očesu, da živi in se širiti hoče liberalizem mej nami. Naš filister tega ne vidi, radi pogostega čitanja liberalnih listov postal je kratkoviden. Kdo naj mu da očala?! Na obzorju pa se že rudeči zarija nove dobe. Socialno vprašanje javlja se vedno silneje. Morda skoro že: „spremenil bo zemljo bodoči vihar.“

V tem viharju pa so nam jedina res krepka podpora trdna krščanska načela. Liberalci nam kličejo: „Odvrzite ta načela, pomagano vam bode!“ Kdor veruje tem gospodom, stori po njihovih besedah, in — padal bo.

Politična debata.

(Konec.)

Dež predsednik baron Winkler odgovarja poslancu Hribarju, da v deželi vsak Slovenec najde pravico v svojem jeziku. Dalje zagovarja učno upravo in dostavi, da poštna stvar neso odvisne od deželne vlade.

Poslanec dr. Tavčar navaja razne dogodke in odloke v deželi in na Dunaji, ki pričajo, kako Slovenci dobivajo svoje pravice, končno pa zavzdigne poleno po „mladih duhovnikih“, ki delajo razdor vtegnejo v ognju razdora uničiti „celo poslopje naše narodnosti.“ (Res, grozni ljudje, hujši od Nerona! Op. pis.) „Da se je tega bati — pravi dalje govornik — temu je dokaz, da so naši mladi duhovniki napadali kot liberalca — našega Svetca.“ (Kje in kdaj? Zahtevamo dokazov, navedite nam dotične stavke! Op. pis.) Nekaj je gotovega, če so v naši mlajši duhovščini zeloti in fanatiki, ki bi radi v življenje poklicali srednji vek. (Strašno! Op. pis.), ki se združujejo in agitujejo v ta namen, potem je posvetna inteligenca poklicana, da se združi v jeden tabor in skupno v bran postavi, da se reši narodnost!! (Ne narodnost, temveč neomejeno gospodstvo liberalizma. Op. pis.) Končno se govornik po stari navadi zaleti tudi v knezoškofa ljubljanskega, da si ohladi radikalno svoje srce.

Na to se oglasi poslanec Klun, rekoč:

Visoka zbornica! Tovariš Žitnik je že mnogo tega povedal, kar je bilo tudi meni na srcu in jaz se sedaj ne bi bil oglasil k besedi, ako bi ne bil neposredni gospod predgovornik zopet spravil v razgovor osebo prevzvišenega knezoškofa. On je omenjal, da ima naš škof, katerega ni tukaj, da bi se zagovarjal (Dr. Tavčar: „Pa naj pride!“), posebno naklonjenost do veleposestnikov. Naš škof ima kot višji pastir jednako naklonjenost do vseh vernikov po vsej škofiji; on ima eno reč pred očmi, dolžnost svojo, prav vladati škofijo, ki mu je v vladanje izročena po sv. Duhu. Zaradi tega ni naša reč, razsojevati, ali je vera v nevarnosti ali ne; ljudje sodijo po svojih vtisih; eden pravi, da je v nevarnosti, eden pa, da ni. Dolžnost škofova pa je, skrbeti, da vera ne bo trpela škode (Hribar: „Ogerski primas!“) in da ne pride v nevarnost. Tako dela ogerski primas Vaszary, tako dela naš škof in tako mora delati vsak škof, ako je res škof in ne mutast pes, ki se ne oglasi, kadar zapazi kako nevarnost.

Očitno se je našemu škofu, on je nasprotnik slovenščine, in v potrjenje skliceval se je gosp. govornik na besede, ki jih je bajé govoril grofu Schönbornu.

Imel sem že priliko, v deželnem zboru na njegovo lastno prošnjo te besede javno zavračati in

(Dalje v prilogi.)

tukaj izreči, da ono, kar se mu je očitalo, ni bilo resnično, in če je grof Schönborn res kaj takega pravil, ga ni razumel. Sklicujem se torej še enkrat na dotični popravek, kjer sem naravnost poudarjal, da škofu ni bilo na misli, proti koroški slovenščini se izjaviti, ampak da je hotel nasprotno poudarjati, da je jezik, ki ga nemški Korošci zaničljivo imenujejo „windische Sprache“, ravno tak, kakor ga govoré na Kranjskem, to je pravi slovenski jezik. To je hotel povedati škof, in če ga justični minister ni prav razumel, to ni njegova krivda.

Reklo se je dalje, da je škof nasprotnik družbe sv. Cirila in Metoda in nasprotnik narodnega gibanja sploh. Načelnik družbe sv. Cirila in Metoda mu je kot ravnatelj knezoškofijskega Alojzijevega šola veliko bolj podrejen, kakor kdo drugi, vprašajte ga, koliko je kot načelnik družbe sv. Cirila in Metoda imel pri njem sitnostij in se mu je li ukazalo, da naj odstopi. (Hribar: „Čitajte večerajšnjega „Slovenca“!“)

Za mene ni merodajen „Slovenec“, temveč škof sam in njegovo prepričanje. Gledé družbe sv. Cirila in Metoda poznam popolnoma njegovo sodbo; on še nikdar ni očital nobenemu duhovniku, da je ud te družbe in če on želi, da bi se družba nekoliko drugače osnovala, potem mislim, da bi moral vsakdo to želeči, ker bi se potem družba še veliko bolj utrdila in še uspešneje delovala, nego dosedaj.

Prvi govornik je tudi trdil, da za neko stranko, ki se je osnovala v poslednjem času, narodnost ni prva stvar. Ta stranka, gospoda moja, se ni osnovala še le v poslednjem času, temveč je in bode ostala, kakor je bila, odkar se Slovenci bojujejo za svojo narodnost, ki so se bojevali za njo skupno z duhovščino. Načelo pa, kateremu so pritrjevali naši duhovniki, bilo je skupno vsem našim prednikom geslo: „Vse za vero, dom, cesarja.“ Vera je bila tej stranki torej že takrat na prvem mestu, kakor ji je na prvem mestu danes. Naši predniki so se ravnali, določivši to geslo, po jako pametnih načelih, kajti vera ima za smoter srečo na tem in na onem svetu. Saj vam je znano, da vera ne osrečuje človeka le za večnost, ampak da tudi na tem svetu socialno življenje razpada, kjer ugasuje vera. Narodnost je gotovo tudi velik faktor, ki zamore srečnega storiti človeka pa ne za oni, temveč le za ta svet. Vera ima torej dvojni smoter, narodnost le enega, in zaradi tega gre veri prvo mesto in zato so se naši predniki držali tega načela in v svojem geslu: „vse za vero, dom, cesarja“, vero stavili na prvo mesto. To je bilo torej že poprej tako in to bode ostalo.

Opominjam Vas tudi, da je bila duhovščina naša vedno narodna, in brez strahu vas vprašam: Imenujte mi dotične duhovnike, ki niso narodni, potem Vam bodem pa jaz naštel celo vrsto takih, ki so bili poprej hladnokrvni v narodnem oziru, ali celo nasprotni narodni stvari, ki so se pa spreobrnil, in zdaj, če ne drugzega, vsaj niso več nasprotniki.

Opominjam Vas, gospôda, na zasluge naše duhovščine gledé šolstva. Vedno si je duhovščina prizadevala, popraviti napake v šolstvu, napake šolskega pouka v nenarodnem, v nemškem jeziku.

(Dr. Tavčar: „Sedaj pa hočete nemško vseučilišče v Solnogradu!“ — Predsednik: „Prosim, gospoda govornika ne motiti! Solnograd ne spada sem; tukaj se imamo le razgovarjati o domačih stvaréh.“)

Gospôda moja! Vi govorite o nevarnosti, ki preti narodnemu jeziku. Že zadnjič, ko smo se razgovarjali o proračunu normalno-šolskega zaklada, sem Vas opozarjal, do storite najprej svojo dolžnost pri svojih ljudéh, pri svojih ožjih tovariših, v domačih krogih, in potem ne bode treba vedno tistih pritožb ponavljati, da so otroci slovenske narodnosti v nevarnosti, da se ponemčijo v nemški šoli. (Poslanec Žitnik: Istina!)

Če pa vidimo, da odlični naprednjaki in stariši, ki svojo slovensko narodnost postavljajo na svetilnik, pošiljajo svoje otroke v nemške šole, (Klici v središču: „Kdo so ti?“ — Imena hočete vedeti, dobro Vam jih potem povém, tukaj ne, ker nočem biti denuncijant!), potem smete biti prepričani, da bodo taki ljudje, sedaj odlični narodnjaki, poprej zapustili narodno stvar, nego naša duhovščina, katero po krivici dolžite, ker se je vedno potegovala in bojevala za narodnost našo. Naši duhovščini ni treba očitati ničesar, ona je na-

rodno vzgojena, bolj, kakor marsikateri odlični naprednjak, njeno občevanje je povsod narodno, in kar se tiče škofa, jej v tem oziru nikdar ne dela nobenih zaprek, temveč še sam pospešuje vsako pravično izjavo narodnostno, kar pričajo veselice, ki se nekaj časa sém vrše v semenišču vseskozi na podlagi narodnega jezika; o vsaki taki zabavi se je škof zmerom pohvalno izrekel in je za narodno stvar sploh veliko več storil, nego marsikdo, ki se ponaša, da je naprednjak. (Poslanec Hribar: „Ordinarijat nemški uraduje!“) Ordinarijat uraduje nemški in slovenski. (Smeh v središču.) Če ne verjamete, pojte tja pogledat, ordinarijat uraduje nemški, slovenski in latinski, kakor je treba. (Poslanec dr. Tavčar: „Diöcesanblatt“ ima nemški napis! — Smeh v središču. — Predsednik pozvoni: „Prosim, ne motite gospoda govornika!“), nemški napis pa tudi slovensko prilogo, tako, da zadošča obema strankama. Pa če se bomo tako razgovarjali, ne pridemo do konca. (Veselost na levi in smeh v središču.)

Odločno moram torej oporekati proti natolcevanju, kakor da bi bila naša duhovščina krenila na pot, ki ni več narodna; pozdravljam pa z veseljem izjavo gosp. dr. Tavčarja, da naj se zjedini; tudi mi želimo, da se zjedini, in sicer pod starim gëslom: „Vse za vero, dom, cesarja!“ (Živahno odobravanje na levi.)

Popoldne je govoril še poročevalec Šuklje. Temu govorniku smo danes posvetili poseben članek.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. oktobra.

Notranje dežele.

Shod čeških poslancev. Jedva se je sprožila misel, da se snide shod čeških deželnih in državnih poslancev iz vseh dežel češke krone, že se kažejo težave. Glavno mladočeško glasilo nema zaupanja v shod, ker se boji, da se z njim hoče le majorizovati Mladočehe. Staročeški listi pa zagotavljajo, da na shodu se ne bode odločevalo z večino, temveč se bode skušalo doseči prostovoljno sporazumljenje. Mi pač dvomimo, da bi se doseglo tako sporazumljenje.

Ogersko. Minister pl Szögyeny bode še ta mesec dal svojo ostavko in potem pojde za veleposlanika v Berlin. Kdo bode naslednik njegov v ogerskem ministerstvu, še ni določeno. Govori se, da grof Zichy.

Vnanje države.

Srbija. Vsi radikalni vodje so odšli na agitacije. Po vseh vkrajih sklicujejo shode. Posebno slovesen je bil shod v milanovskem okrožju. Zbralo se je bajé blizu šest tisoč kmetov z zastavami, mej njimi tisoč jezdecev. Govoril je na tem shodu Ranko Tajić. — Liberalci po svojimi shodi nimajo take sreče. Te dni so bili sklicali v Belemgradu shod, da izrekó nezaupnico županu. Zbralo se jih je pa vkupe kakih petdeset. Jedva se je pa zborovanje začelo, že je prišlo mnogo radikalcev in so zborovalce razgnali. Drugi dan so potem imeli nov shod. Mestni prefekt jim je dal v varstvo žandarjev in vojakov. Radikalci so pa napali še žandarje, policijo in vojaké. Bil je huđ pretep. Več je ranjenih, nekaj razsajalcev so pa zaprli.

Srbija in Rusija. Dunajski dopisnik ruskega lista „Novoje Vremja“ se je razgovarjal z ruskim diplomatom o kraljici Nataliji. Diplomati mu je rekel, da se motijo tisti, ki mislijo, da je kraljica naklonjena Rusiji. Vzgojena je francoski, Milan jo je še bolj pofrancozil, čita samo francoske knjige in ruščino le slabo lomi. Njena naklonjenost Rusiji je bila ravno tako kratka, kakor Milanova. Simpatizovala je z Avstrijo in često občevala z grofom Khevenhüllerjem. Ko je bil iztiran Milan, je prosila osebno avstrijskega cesarja, da naj vpliva pri karlovskega patrijarhu na izbor naslednika. Ko je bil Milan tepen pri Slivnici in mu je brzojavila, da naj odstopi, se je kraljica takoj dogovorila z avstrijskim poslanikom, da jo Avstrija brez ugovora prizna za srbsko regentinjo. Kraljičina popularnost pa nima nobene zveze s politiko. Misli pa ni, da bi Karađordjević prišel na srbski prestol, ker je po tuje izobražen.

Nemčija. Nemška vlada sedaj premišlja, kak nov davek bi si izmislila, da bi pokrili večje troške za vojsko. Mej drugim se bajé misli, da bi se bolj obdačilo pivo. Ta davek bi pa gotovo vzbudil veliko nevoljo, ker v Nemčiji je pivo navadna pijača. Ž njim bi ne bili prizadeti le bogatejši stanovi, temveč tudi delavci, ki si radi včasih privoščijo kak vrček piva. Nesel bi pa ta davek veliko, ker konzum piva je v Nemčiji velik.

Anglija. Predvečeraj zvečer je bil v Londonu ministerski svet, ki se je posvetoval o irskih zadevah. Pred vsem mora vlada kaj storiti za iztirane zakupnike, ker sicer pride do izgredov. Vlada se nada, da jo bodo v njenem prizadevanju rado-

voljno podpirali veleposestniki, kar pa seveda ni gotovo. — Lordmayerjem londonskim je voljen katolik Alderman Knill. O tej volitvi se mnogo govori, ker novi lordmayer (župan) zahteva, da bode njegov domač duhovnik katolik in se brani, hoditi ob slavnostnih prilikah v protestantske cerkve. V Angliji, kjer je anglikanska cerkev državna cerkev, se seveda takemu postovanju novega župana jako čudijo. Dosedaj je vsak župan imel anglikanskega duhovnika in zahajal v protestantske cerkve, naj je bil kakeršne koli vere. Tako je bilo, ko je celó župan panoval. Ker pa sedanja vlada ni nasprotna katolikom, je pričakovati, da se doseže kako sporazumljenje v tej zadevi, ki ne bode nasprotovala verskemu prepričanju županovemu.

Izvirni dopisi.

S Štajerskega, 28. sept. 1892. (O d m e v i.) „Bi li? bi ne?“ dvom ta muči me že nekoliko dni. Čakal sem, posvetoval se z odličnimi rodoljubi, zastavil pero in zopet odložil, sedaj naj bo! Odmev mora priti na nekatere izjave zadnjih dni iz — Celja!

1. „Domovina šte. 18. leto II.“ „Branimo, Slovenci, obe očesi svoji!“ Sam Tartüffe je oče temu članku in v dno naše duše nas je vznemoljil. Točka za točko, odstavek za odstavkom je ali neresničen ali zlobno zavil vse z jasnim smotrom, da udeležencem I. katol. slov. shoda vrže v obraz najhujšo psovko, katero si moremo misliti — Slovenstva „sovražnikov, narodnih indiferentistov.“

G. Dragotin Hribar! Obdržite za-se vse svoje „veri in škofom prijazne“ fraze, pustite pa nam naše narodno poštenje! Sicer smo se tega že pred letom dni bali. Kakor iz megle padla je v Celje društvena tiskarna Dragotin Hribar. Črnogledi — in ti imajo žal, le premnogokrat pravo — nadejali se niso nič dobrega.

Novi list se je pridno „na ogled“ pošiljal in pridno je ponujal svoje lesene članke v nji slavni „Bruno Trdnostal“ na Krškem!

Bolj dobre duše so rekly: Podpirajmo ga, dokler bo, kar obeta! Večina pa je rekla: V odločilnem trenutku bode odpadel! In to je storil s pričujočim člankom. Verski plašč „Domovine“ itak precej tenek, postal je luknjast in povsod sili skozi te luknje med svet stari „Slovenski Narod“. „Domovina“ je sedaj na najboljši poti, postati ognjišče prepira na Štajerskem. Mi pa še imamo zmiraj upanja, da si na to ognjišče ne bode hodilo kuhat kisle juhe niti posvetno niti duhovniško razumnštvo štajersko!

2. Telegram iz Celja v „Slov. Narodu“ št. 217. Podpisani so „Celjski Slovenci“. Nikdar tega telegrama niso podpisali Celjski Slovenci, razumi le: „Celjski Hribar“. Mi poznamo celjske Slovence, dr. Sernca, itd. itd. Niso gostobesedni, ne letajo po raznih zborih, kakor celjski Hribar, govorit le v katoliškem duhu, celjskih Slovencev vspehi oznanjajo njih slavo. V prepirih jih ne bode videli!

In g. Hribar, poldrugoletni urednik „Domovine“ upa se zaklicati „Slovenec“: Spremenite ime! — „Slovenec“, ki deluje XX let za Boga in milo našo domovino! Pomislite dobro, da je „Slovenec“ naš list!

3. „Slovenski Narod“ št. 218. uvodni članek: „Razdirati nikar!“ V Celji, dne 22. sept. 1892.

Kdor je ta članek le edenkrat prebral, ob enem se pa tudi nekoliko zanimal za celjskega g. Hribarja, porekel je: ta in nikdo drugi je tukaj kumoval.

Kako modro tu našteva svoje zasluge za vero in narod in Slovincem na sree polaga, naj se že skoraj pomenijo o nagradi zanj: ki pač ne more druga biti, kakor diktatura čez štajerske Slovence.

Kaj zanimive so podrobnosti, le škoda da nam ne ostaja prostora, „Jez, katerega smo si z nekim prijetnim, tolažljivim čutom vedno mislili krog kranjske dežele, je razdrt in pokopan...“ Mi tega še nismo opazili, opazil je prvi to g. Dragotin Hribar; mar-li on to najbolj želi? Mar-li je on eden onih „posameznikov, koje bi skelelo tudi pri nas (na Štajerskem) kumovati... razporu?“

Ostalo besedičenje so znane njegove verske fraze, most, ki ga vodi do resničnega, a njega v prvi vrsti se tikajočega zaključka: „Razdirati nikar!“

Ali mar res mislite, da duhovniško razumnštvo ne razločuje prepričanja od Tartüffe! Spoznali smo prepričanje, ki prihaja iz srea, n. pr. v možu, ki g. Hribarju čisto nič ni po godu, v g. dr. Šusteršiču in vzdignili ga na katol. shodu na svoje rame!

To je naš odgovor na trikratno izzivanje, odgovor v sporazumljenju odličnih slovenskih rodolju-

bov štajerskih, onih ki se s sveto nevoljo spominjajo psovke, podeljene njim v „Domovini“ št. 18.

In to je naša resna beseda za bodočnost: G. Drag. Hribar! Ako vam je milo in drago delovati za Boga in narod „mirno in trezno“, kakor je to šega na Štajerskem, — potem ste nam dobro došli! Ako pa nočete, prouzročili bote boj, a iz bojne pesmi bodele čuli za svoja ušesa jako neprijetne glasove.

Iz Zagreba, 27. sept. Pri nas na Hrvaškem se le redko koji poslanec potruži, da pride med svoje volilce polagat račun o svojem delovanju. Poslanci smatrajo brzkone to za nepotreben posel, posebno na deželi, kjer je narod v političnem pogledu na dosta nizki stopinji ter ne razumi takih razprav in govorov, ki se vrše na omenjenih skupščinah. Izjema je pa v tem pogledu Mirko Hrvat, predsednik sabora hrvatskega. On je voljen za poslanca na dveh mestih, ali si je pridržal mandat mesta Zemuna. Semkaj je prišel te dni, da se predstavi svojim volilcem in da jim razjasni svoj politični program.

Bil je svečano sprejet, kakor je pri nas že navada, saj se brez parade pri nas že nič ne vrši. Govorilo se je pa precej malo in iz govora poslanca se je zvedelo samo to, da je on privrženec narodne stranke, ki želi narodu vse dobro, in da nima boljše vlade od sedanje pod banom Kuhen-Hedervarom. O kakošnem programu njegovega delovanja za splošno domovino in posebej tudi še za mesto Zemun, ni bilo slišati niti besede. In vendar so volilci z vsem zadovoljni, kar se je zgodilo. Čudno to sicer ni, kajti prebivalstvo mesta Zemuna je večidel nemško in pravoslavno ter nima pravega smisla za skupno domovino, a imeti ga more še manje, če poslanec njihov in ob enem predsednik hrvatskega sabora v svojem govoru ni niti spregovoril besede o splošni domovini Hrvatski, nego je ime hrvatsko ostentativno izpuščal iz svojega govora. Če je to isto storil govornik, ki ga je pozdravil v imenu volilcev, moremo si stvar razjasniti s tem, da je isti pravoslavne vere ali Srb, kakor se hočejo vsi pravoslavni zvati, a le ti na noben način nočejo imenovati hrvatskega imena, če tudi živé na Hrvatskem.

Ali od predsednika sabora hrvatskega sme se zahtevati, da se prizna povsodi za onega, kar je, saj vendar ime hrvatsko ni nečastno; če se ga pa dotičnik sramuje, zakaj mu je pa predsedniška stolica sabora hrvatskega tako mila? Sploh pa se opaža, da se v novjšem času ravno pri svečanih zgodah v govorih kaj rado ime hrvatsko izpušča. Tako se ravna v saboru in pri drugih prilikah. To se pa ne more na noben način odobravati. Naši predniki niso nikdar in nikjer zatajevali svojega imena hrvatskega, pa so bili ravno zavoljo tega povsod čislani. Nikomur na voljo ne smemo zatajiti svojega imena, in vsakdo, kdor živi v naši kraljevini, mora ga priznati, ker ime hrvatsko je slavno po zgodovini, a tudi po narodnem in državnem pravu priznано.

Obramba hrvatskega imena pa je ravno v novjšem času potrebna. Vsi srbski listi brez razlike ga zanikujejo, da, našlo se je celo takih junakov, ki za drago plačo opravljajo posel srbskih državljanov na Hrvatskem proti Hrvatstvu. Dokazano je namreč, da je dobival vrednik časopisa „Srbobran“, ki izhaja v Zagrebu, od srbskega ministerstva 30.000 dinarjev letne nagrade. In vrednik tega lista Jovanović, ki napada v vsaki številki Hrvate, sedi tudi v hrvatskem saboru. Ni li to že največja nesramnost od tako zvane srbske stranke v naši deželi, ki se povsodi in pri vsaki priložnosti hvalisa kot najlojalnejša stranka?

Vrednik „Srbobrana“ je sicer zanikal to v zadnji številki, ali brez uspeha, ker so se našle njegove pobotnice v finančnem ministerstvu v Beogradu. To pa te vrste ljudij nič ne ovira, da bodo tudi še nadalje rovali proti Hrvatstvu, ali dobro je, da jih poznamo. Zdaj bode borba laglja, ker se je stanje naše nasproti njim razjasnilo.

Deželni zbor kranjski.

(Peta seja, dne 27. septembra.)

(Konec.)

Točka V. deželnega proračuna „Troški za javno varnost“ znašajo 26.261 gld. VI. Troški za zdravstvo (cepljenje kôz, plače okrožnim zdravnikom itd.) 9657 gld.

VII. Dobrodelne naprave:

Največje ter najznamenitejše spremembe predlaga finančni odsek pri tem poglavju; one izključno zadevajo točko 1 a. „Troške deželne bolnice“. Vsled sklepa deželnozborskega zvišati je namreč ordinarij pri tej točki za 920 gld., kateri so se bili dovolili primariju oftalmološkega oddelka. Patem pa sodi finančni odsek, da je vsekako v proračun za leto 1893 staviti neki znesek za zgradbo nove deželne bolnice. Ker so pogajanja o nakupu novega stavišča že dognana, kaže se neizogibna potreba, da se takoj prične z zgradbo novega bolnišničnega poslopja, katero bo po mnenju deželnega zastopa stalo okoli 380.000 gld. V pokritju tega zneska so na razpolago poleg skupila za staro bolnico še doneski kranjske hranilnice in mesta ljubljanskega, primanjkljaj pokriti je bolniškemu, in ker zaklad tega ne zmore, predplačiloma deželnemu zakladu. Ali tu mora finančni odsek naglašati, da je sicer za zgradbo infekcijske bolnice že v proračun bilo postavljenih 20.000 gld., da pa za zgradbo bolnice v nobenem proračunu še ni bil postavljen noben kredit. Z ozirom na to, da bode za leto 1893 kontirati s 32.000 gld., namreč s prvim obrokom doneskov kranjske hranilnice in ljubljanskega mesta, nasvetuje torej finančni odsek, naj se z jedne strani podaljša kredit za zgradbo infekcijske bolnice v znesku 20.000 gld., z druge pa naj se iznova nakaže svota 28.000 gld., katere utegne zadostovati za prvo stavbeno leto. Toda ker se dotična cela potrebščina mora smatrati le kot posojilo bolniškemu zakladu, sodi finančni odsek, da je ni posebej staviti v proračun deželnega zaklada, temveč da se le primanjkljaj bolniškega zaklada zviša za to svoto. Gledé na to razjasnilo predlaga torej finančni odsek kot redno potrebščino za bolnico, blaznico, najdenišnico, porodišnico, bolnice tujih kronovin itd., itd., 201.493 gld., kot izredno 28.550 gld., skupaj 230.043 gld.

VIII. Troški za pouk, omiko in dobrodelne namene:

Za muzej 4457 gld., za c. kr. realko 3000 gld., za šolo na Grmu 3286 gld., za obrtne šole 8796 gld., primanjkljaj zaklada učiteljskih pokojnin 18.040 gld., normalno-šolskega zaklada 152.700 gld., za šolske zgradbe 6000 gld., višji dekliški šoli pri gg. uršulinkah v Ljubljani 1000 gld., tehniškemu društvu v Ljubljani 10 gld., dunajskemu „Studenten-Krankenverein“-u 160 gld., „Dramatičnemu društvu“ 3000 gld., „Glasbeni Matici“ 600 gld., „Filharmoničnemu društvu“ 300 gld., za nemške gledališke predstave 3000 gld., „Pedagogičnemu društvu“ na Krškem kot podpora 100 gld. in za nakup po njem izdanih knjig 100 gld., skupaj 200 gld., „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 1000 gld., „Rudečemu križu“ 100 gld., društvu „Zur Pflege kranker Studierender“ na Dunaju 50 gld., podpornemu društvu juridične fakultete na Dunaju 50 gld., podpiralni zalogi slovenskih vseučilišnikov v Gradcu 200 gld., podpornemu društvu rudarskih akademikov v Ljubnem 20 gld., za podporo mladim umetnikom 1000 gld., gimnaziji v Novem Mestu 250 gld., Luki Jeranu za ljudsko kuhinjo 200 gld., muzealnemu društvu 400 gld., učiteljski vdovi Magdaleni Vrandičevi 50 gld. Torej znaša vsa potrebščina skupaj 217.873 gld.

IX. Troški za občila

(ceste, mostove, dolensko železnico) 127.150 gld.

Poslanec Hribar pri tej točki nasvetuje resolucijo:

„Deželni zbor vojvodine Kranjske priznava, da bi železnična zveza Celje-Kamnik in Kamnik-Kranj bila velike važnosti za narodno-gospodarski razvoj dežele Kranjske, in izreka, da bode s prevzetjem primerne zneska glavninskih delnic rad podpiral svoječasno zgradbo teh železnic.“

X. Troški za pripravo in vojaške namene: 11.350 gld.

XI. Primanjkljaj deželnega posojilnega zaklada: 83.410 gld.

XII. Razni troški, in sicer podpore po uimih poškodovanim rednih 4000 gld., nenadni troški 1000 gld.

Poslanec Murnik pri tej točki z ozirom na mnoge prošnje nasvetuje:

„Dovoljuje se iz deželnega zaklada v poglavju XIII., naslovu I., za podporo po uimih poškodovanim naknadni kredit za 1892. leto v znesku 7000 goldinarjev.“

Poslanec Žitnik pa opirajoč se na razloge, našteje od predgovornika, nasvetuje, naj se ta na-

knadni kredit zviša na 10.000 gld., kar brez ugovora obvelja.

Pokritje deželnega zaklada: I. Prihodki iz deželnih posestev 55.803 gld. II. Doneski za upravne troške 3582 gld. III. Prihodki prisilne delavnice 778 gld. IV. Razni prihodki 27.560 gld. Torej znaša celo pokritje 86.444 gld. Ker prihodki po proračunu znašajo 844.022 gld., potrebščina pa 837.557 gld., torej se kaže končni presežek 6.465 gld.

Tudi za prihodnje leto kaže deželni budget dosledno tendenco, zvišati svojo potrebščino. Naraščanje dotičnih števil je silno zanimivo, v njem razodeva se zakon o množičih se troških, kateri z isto diktatorično oblastjo vleva avtonomni kakor državni upravi. Leta 1865 znašala je vsa potrebščina deželnega zaklada le 172.897 gld., čez deset let, torej leta 1875, bila je že poskočila na 335.577 gld., leta 1885 potrošila je dežela v isto svrhu že 555.739 gld., in za leto 1893 znašajo troški znamenito svoto 837.557 gld. Istina je sicer, da je med tem časom prenehal zemljiško-odvezni zaklad vsled konvertovanja zemljiško-odveznega dolga. Na njegovo mesto stopil je deželno-posojilni zaklad, čegar primanjkljaj je pokriti deželnemu zakladu, ali tudi če odtegnemo dotični trošek, prouzročen po deželno-posojilnem zakladu v znesku 83.410 gld., vendar se je potrebščina od leta 1865 do 1893 dvignila od 172.897 gld. na 754.147 gld. Logika teh števil je neizprosna, jalovo tolažilo je, da v nekatereh avstrijskih deželah nahajamo jednake progresije pomnoženih izdatkov. Davkoplačevalec čuti naloženo mu butaro na utrujenih svojih ramah, jedina odškodnina za žrtve njegove mora biti zavest, da se pomnoženi trošek v istini plodno obrača v pospeševanje njegovega duševnega, narodnega in materialnega napredka.

Oglejmo si predloženi nam proračun s te strani in videli bomo, kako se razdelé troški deželnega zaklada po posameznih proračunskih poglavjih. Največ trosi deželni zaklad za „Dobrodelne naprave“ in za „Pouk, omiko in dobrodelne namene“.

Poglavje „Dobrodelnih naprav“ proračuna se pri deželnem zakladu za leto 1893 z 230.034 gld., torej z več nego 27.4% skupne potrebščine. Še več žrtvuje dežela za pouk in omiko. Pač znaša dotični trošek v letošnjem preliminaru le 217.873 gld. (= 26% skupne potrebščine), toda temu znesku prišteti je še onih 174.959 gld., kateri so zaračunjeni pri normalno-šolskem zakladu deloma kot pokritje iz lastnih dohodkov, deloma kot dohodek iz 10% priklade na direktni davek. Iz tega se vidi, da dežela trosi sedaj za namene duševne kulture nad 392.000 gld., torej več kakor še enkrat toliko, nego je pred 28 leti znašal ves deželni budget! Zgovornost teh števil je tem reskejša, ako se pomni, da je leta 1865 celo to poglavje znašalo le borih 9773 gld.

Urno naraščajo tudi troški za občila. V proračunu za l. 1893 zavzema dotična potrebščina tretje mesto s 127.150 gld. (= 15%) in tu treba spominjati se, da je še leta 1875 ves trošek za „Javne zgradbe“ znašal le 11.194 gld. Poleg teh glavnih kategorij deželne potrebščine poštevati je v finančnem oziru še primanjkljaj deželno-posojilnega zaklada (83.410 gld. = 10%), dalje trošek za deželno upravo in deželno kulturo. Zanimiva je progresija v stopnjevanju potrebščine pri zadnjih dveh poglavjih. Leta 1865 stala je vsa deželna avtonomna uprava skupaj le 22.023 gld., za leto 1893 preliminarjemo vže 53.494 gld. (= 6.5%), in leta 1865 znaša ves trošek za napredek zemljiške kulture malenkost 1486 gl., in sedaj dvignilo se je to poglavje vže na 61.125 gld. (= 6.1%)! V teh številkah razodeva se pač izredna požrtvovalnost dežele kranjske, katere je vedno pripravljena, deželne koristi podpirati v polnem obsegu ter z vsemi svojimi silami. Uspeh morda ni bil povsod dovoljen, a najpoštenjša volja razodeva se pred vsem iz števil deželnih proračunov.

Nastane vprašanje, koliko pravih investicij nahajamo v predloženem proračunu? V to vrsto troškov všteti je kredit garancijskemu zakladu dolenskih železnic v znesku 25000 gld., dalje prvi obrok za zgradbo novega mostu čez Savo pri Radečah s 10.000 gld. V širšem pomenu pritegniti se dá k investicijskim troškom tudi kredit za novo bolnico, katere obremenja proračun l. 1893 s svoto 28000 gld. Vsega skupaj torej 63.000 gld., s prištetim končnim presežkom okroglo 70.000 gld., nasproti izrednemu državnemu donesku 127.227 gld., kateri poneha z letom 1895. Velika diferenca med

tema številka bodi resen opomin deželnemu odboru in deželnemu zastopu, da z vso pozornostjo sledé razvoju deželnih financ, skrbno pazóč na to, da se ohrani ravnotežje v deželnem gospodarstvu, ne da bi se izdatnejše žrtve nalagalo davkoplačevalcem.

Finančni odsek dalje predlaga, da se za leto 1893. podaljšajo sledeči krediti: 1. Za uravnavo Mirne 1. obrok 20.000 gld.; 2. za cesto Lipa-Podpeč 1000 gld.; 3. za preložitev okrajne ceste pri Selih 3500 gld.; 4. za preložitev okrajne ceste pri Vrhniku 3000 gld.; 5. za preložitev kočevsko-laske okrajne ceste 3500 gld.; 6. za napravo Savskega mostu pri Smledniku 5000 gld.; 7. za obrambo mostu Ljubljance pri Gor. Kašlju 1000 gld.; 8. za zgradbo infekcijske bolnice 20.000 gld.

Finančni odsek nasvetuje:

Za potrebno pokritje primanjkljaja v znesku 751.113 gld. naj se za leto 1893. pobira

1. 40% priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa v znesku 136.156 gld.

2. Sledeče naklade:

a) od porabljenih likerjev in vseh poslanih opojnih tekočin brez razločka na stopinje alkoholovine od hektolitra po 6 gld..

b) od vseh porabljenih žganih opojnih tekočin po stopinjah 100delnega alkoholometra za vsako hektolitersko stopinjo 18 kr. v skupnem znesku 180.000 gld.

3. 28% priklada na vso predpisano svoto vseh neposrednih davkov z vsemi državnimi prikladami vred v znesku 441.422 gld.

Finančni odsek predlaga se sledeče resolucije k proračunu deželnega zaklada za leto 1893.

1. Visoka vlada se pozivlje, naročiti okrajnemu glavarstvu v Radovljici, naj v smislu obstoječih zakonskih določil skrbi za ustanovljenje vodnih zadrug zaradi obranitve obrambenih in zagrabenih naprav v Gorenji Savski dolini.

2. Visoka vlada se pozivlje, da zaukaže okrajnim glavarstvom, naj se pri pregledovanju plemenskih bikov strogo držé predpisov § 7 zakona z dne 11. avgusta 1890, dež. zak. št. 4, ter skrbé za to, da se dotični ugledi kolikor mogoče kumulujejo in komisijiski troški znižajo.

3. Z ozirom na denarni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za leto 1893 poslujočemu osebju posebna nagrada v znesku 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih prvotnih remanencah presega 100.000 gld. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto med one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se bodo tekom leta odlikovale po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi skcesist Zvonimir Zor.

4. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži letošnje zakupne dražbe užitninskega danka kot ponudnik imenom dežele.

Konečno nasvetuje finančni odsek, da so s posameznimi točkami proračuna vred rešene dotične finančnemu odseku izročene prošnje.

Vsi ti predlogi so bili soglasno sprejeti. Nato g. deželni predsednik prečita dopis ministerskega predsednika, s katerim se deželni zbor preloži do negotovega časa, g. deželni glavar pa zaključi sejo ter izjavi, da bode prihodnjo pismeno naznanil poslancem.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 1. oktobra.

(Udanostna izjava) Duhovniki postojinske dekanije so doposlali prevzv. knezoškofu nastopno pismo: Prepokorno podpisani duhovniki dekanije postojinske s tiho bolešjo opazujemo zlobne napade, s katerimi obsipa liberalno časopisje slovensko Vašo prevzvišeno osebo že nekaj let, posebno pa še zadnji čas. Pri pastoralni konferenciji zbrani obžalujemo, da zori med Slovenci tako strupen sad liberalstva. Zato Vam pa izrekamo mi svojo popolno udanost iz dua svojega srca, brez vsacega tudi najmanjšega migljeja od katere koli strani, kakor hočejo sumničiti zlobni nasprotniki take izjave. Vsakdo izmed nas zamore reči s pesnikom:

Ce ves Te svet tepta z nogami,
Jaz ljubim tem srčneje Te,
Jaz ljubim tem zvesteje Te!
A ljubim Te s solzami!

Vendar ne, ne s solzami, temveč s ponosom se oklepamo svojega vladike, nad katerim se tako

očitno spolnujejo preroške besede Kristove: „Et eritis odio omnibus propter nomen meum“. Res to se je spolnjevalo vedno nad učenci Gospodovimi in se še spolnjuje. Napadali so tedanji krivoverci prednika Vašega blazega spomina Urbana Textorja; slavni apostol dežele Kranjske si celo življenja ni bil svest pred njimi. Podobni elementi divjajo sedaj zoper Vas, prevzvišeni vladika. A ravno to nam je neovrgljiv dokaz, da ste na strani Kristovi. Zaznamovanemu s tem glavnim znakom apostolov, hočemo Vam slediti v boj za križ in Križanega, do zadnjega diha. Sicer je naš poklic, poklic miru, a tudi potrebnega boja se ne bojimo, ker je kralj, čegar vojaki smo, premagal svet. Občudujemo pa pri tem previdnost božjo. Odtujiti so hoteli nasprotniki pastirja ovcam, odtrgati duhovščino od svojega vladike. Dosegli so samo nasprotno. Kovač kuje, da zvari železo. Naj le kujejo kovači liberalne sreče slovenske, naj le udrihajo po duhovnikih, in zlasti po Vas prevzvišeni knez, trdno nas bodo zvarili, skovali si bodo jeklo. Zaupajoč na pomoč Gospodovo, tesno združeni z Vami zastaviti hočemo vse svoje sile, da ohranimo milemu rodu svojemu najdražji dar nebeški, za kateri so krvaveli dedje naši nad dvesto let — sveto katoliško vero! Sledi 13 podpisov.

(Državni zbor) se snide, kakor se govori, prve dni novembra ter bode zboroval do Božiča. Po novem letu se zopet snidejo deželni zbori.

(Prezentacija.) Kolegijalni kapitel v Novem Mestu je prezentiral za izpraznjeno faro Stopiče č. gospoda Jakoba Porento, kapelana v Košani.

(Ljubljanskih krčmarjev in kavarnarjev združenje) je imela v četrtek svoj izredni občni zbor, pri katerem so mej drugim sklenili, da počenši z današnjim dnevom gostom ne bodo prodajali smodk, dokler jih ne bodo dobivali po isti ceni, ko trafikantje. Gosp. Josip. Lenčec se pritoži, da je neka slaboznana oseba dobila dovoljenje gostilniškega obrta, in nasvetuje, da se ne sprejme v zadrugo. Obširnejše poročilo prihodnjič.

(Umrla) je včeraj v Planini obče spoštovana gospa Marija Juvanec, rojena Stritar, žena g. učitelja v p., skrbna mati mnogim svojim otrokom in uzorna katoličanka. Rajnica je bila sestra pesnika Josipa Stritarja, rojena Pod Smreko pri Velikih Laščah. Naj blaga duša uživa za svoje vzgledno, Bogu in rodbini posvečeno življenje večno plačilo v sv. raju.

(Konzervativno obrtno društvo) Naznanja se nam, da bo sv. maša za pokojnim gosp. Fr. Šiško udom konservativnega obrtnega društva v ponedeljek ob pol sedmi uri, ne ob 1/2 6., kakor smo zadnjič po pomoti poročali.

(Birmancev) je bilo pri birmovanju v Starem Trgu dne 28. septembra t. l. 1516, v Planini dne 29. septembra 838. — Obširnejše poročilo priobčimo pozneje.

(Nesreča.) Predvčeraj si je po nesreči zlomil nogo graščak nad Kranjem g. baron Zois.

(Poročil) se je v četrtek v župni cerkvi na Ptuju g. Guido Visconti, okrajnega sodišča pristav in nadporočnik-avditor v rezervi, z gospd. Pavlo Rakovo.

(Gradnje nove klavnice) razpisuje kočevsko mesto dražbenim potom. Troški so proračunjeni na 5936 gld. 68 kr.

(Podkovske izpraševalne komisije) članoma sta imenovana od g. deželnega predsednika vodja podkovske šole, g. dr. K. Bleiweis vitez Trsteniški in c. kr. živinozdravnik g. A. Folakovsky na jedno leto, in je prvi zajedno predsednik tej izpraševalni komisiji.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca septembra vložilo je 406 strank v mestno hranilnico ljubljansko 124.514 gld. 28 kr., vzdignilo pa 310 strank 139.518 gld. 27 kr.

(Na Igu) je bila včeraj otvorena nova brzojavna postaja.

(Slavnemu županstvu v Idriji.) Dobili smo iz Idrije nastopni dopis: „Ali je g. županu znano, da se v sobi „Delavskega bralnega društva“ št. 112 skoraj vse noči do ranega jutra popiva in razgraja tako, da še oddaljeni sosede nimajo potrebnega nočnega počitka? — Kako se opravlja ponočna policijska služba in kdaj se zapirajo gostilne? — Prosimo slavno županstvo, naj ukrene vse potrebno, da se po gostilnah ne bo točilo čez uro, da bi se nadzorovalo, ali se ta ukaz spolnuje, zakaj nasledki ponočevanja so za našo mladino zelo žalostni. — V Idriji, 30. septembra 1892. — Več meščanov in

davkoplačevalcev. — Sprejeli smo te vrstice v list, ker se nadajamo, da bo vrli g. župan J. Didič tudi v tem ozitu napravil red v idrijskem mestu.

(Dve novi živinozdravniški mesti) je dovolil presvetli cesar z odlokom z dné 5. sept. Te dve mesti se bodeta z novim letom razpisali za Litijo in Radovljico.

(„L' action sociale.“) Dobili smo danes iz Lovanija na Belgijskem nov mednarodni krščansko-socialni list: „L' action sociale“, journal international hebdomadaire. Več o programu tega prezanimivega tednika poročamo pozneje; za danes le omenimo, da so našti med sotrudniki tega lista najboljši in najbolj znani krščanski socijalogi raznih narodov. Izmed Avstrijcev so našti: grof Kuefstein, dr. Brzobohaty, P. Kolb, Onnoklopp, princ Al. Liechtenstein, dr. Lueger, Pavlecki, dr. Scheicher, dr. Schindler, baron Wambolt itd.

(Vožnja po železnica) se je s 1. oktobrom nekaj spremenila pri posameznih vlakih. Opozarjamo na novi vožni red v današnjem listu.

(Iz Celovca) se nam piše: Presvetli cesar je daroval za uboge pogorelece v Št. Lenartu v labudski dolini 1000 gld., za pogorelece v Medgorjah pa 600 gld. Tako je pokazal svetli naš vladar tudi ob tej priliki zopet, kako gorko mu bije očetovsko srce za svoje podložnike in kako jim hiti v stiski in nadlogah na pomoč.

(„Staroslavny Velehrad.“) nakladem knižkpectvi R. Prombergra v Olomouci; cena 50 kr. se imenuje lep ilustrovan čški koledar, ki je te dni izšel za l. 1893. Povesti so zanimive in v dobrem duhu.

(Samomori.) Iz Celovca se nam piše: Samomori se tu grozno množé. Dne 25. sept. se je obesil posestnik p. d. Pakeiner v Št. Jakobu ob Celovcu. Uzroki samomoru so neznani. — Dne 28. sept. ob 1. po noči ustrelil se je v neki tukajšnji gostilni 18letni O. Goriup, dijak 7. razreda c. kr. realke. Uzrok samomoru je bila — „nesrečna ljubezen“!!! — V „Lend-i“, našli so truplo natakara J. T. Ne vé se, je-li si T. sam vzel življenje, ali po nesreči zabredel v kanal in utonil.

Telegrami.

Dunaj, 30. septembra. V pravdi zaradi bukovinskih carinskih sleparij se je izrekla sodba. Bivši finančni ravnatelj, dvorni svetnik Trzienecky, je obsojen v štiriletno, Spending v tri-, Kobierski v dveletno in najmanjst zatožencev v štiri- do osemnajstmesečno težko ječo. Drugi so oproščeni. Predsednik sodišču je konstatoval v svojem rezumè-ju mej pritrdjevanjem občinstva, da tako spridenih uradnikov od najvišjega do najnižjega še ni bilo v Avstriji, in on pričakuje, da jih tudi več ne bode.

Levov, 30. septembra. V Krakovu sta dve osebi za kolero zboleli. V vasi blizu Krakova je deček za kolero umrl.

Rim, 30. septembra. V Palermu in okolici zaprli so poslednje dni 160 roparjev in njih pomagačev. Mej njimi je 27 pobeglih kaznjencev in 40 „in contumaciam“ obsojenih. Na glavo 21 je bilo razpisano darilo. Včeraj so kupca Mazzella pri Sassariju napali in odpeljali roparji. Orožniki so ga pa osvobodili.

Odesa, 30. septembra. V Odesi je že kolera. Zbolelo jih je že 10, umrli 4.

Washington, 30. septembra. Pristaniške nicoraguiško se je zaprlo, da se ne zanese kolera.

Novi York, 30. septembra. Nitroglicerinska tovarna blizu Lime je razpočila. Mnogo delavcev je mrtvih.

Listnica vredništva:

Gg. dopisnikom hvala lepa za obilno podporo. — Prosimo vzlasti kratkih, točnih poročil in pa — potrpljenja, ako ne more vse tako hitro na vrsto, kakor bi želeli naši gg. dopisniki, najbolj pa — vredništvo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Velje	Vreme	Motrine na 34 ur
opazovanja	razkomea v mm	topimera po Celziju			
7. u. jut.	736.4	13.0	sl. zapad	megla	15-30
8. u. pop.	735.0	21.2	"	oblačno	dež
9. u. zveč.	734.6	15.6	sl. vzh.	del. jasno	

Srednja temperatura 16.6°, za 3.0° nad normalom.

Vozni red c. kr. priv. južne železnice

od 1. oktobra 1892.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Dunaj Odhod	8-20 zvečer	7-20 zjutraj	1-20 popold.	9-— zvečer
Mürzzuschlag	11-39 po noči	10-22 " "	5-36 " "	1-48 po noči
Gradece	1-32 " "	12-50 popold.	9-16 zvečer	5-50 zjutraj
Maribor	2-53 " "	2-11 " "	11-33 po noči	8-09 " "
Celje	4-18 zjutraj	3-25 " "	10-20 popold.	5-40 " "
Laški Trg	— " "	3-37 " "	2-08 " "	6-03 zvečer
Rimske toplice	— " "	3-46 " "	2-20 " "	6-20 " "
Zidani Most	4-52 " "	4-04 " "	2-44 " "	6-57 " "
Hrastnik	— " "	— " "	2-58 " "	7-15 " "
Trbovlje	— " "	4-16 " "	3-07 " "	7-28 " "
Zagorje	— " "	4-22 " "	3-16 " "	7-40 " "
Sava	— " "	— " "	3-31 " "	8-01 " "
Litija	— " "	4-40 " "	3-44 " "	8-17 " "
Kresnice	— " "	— " "	3-57 " "	8-33 " "
Laze	— " "	— " "	4-12 zjutraj	8-48 " "
Zalog	— " "	— " "	4-24 " "	9-06 dopol.
Ljubljana Prihod	5-56 " "	5-14 " "	4-37 " "	9-17 " "
Borovnica	6-02 " "	5-19 " "	4-55 " "	9-35 " "
Logatec	— " "	5-43 " "	5-31 " "	— " "
Rakek	6-56 " "	6-15 zvečer	6-13 " "	11-16 " "
Postojna	— " "	6-36 " "	6-43 " "	12-35 " "
St. Peter	7-31 " "	6-53 " "	7-05 " "	1-32 " "
Divača	7-48 " "	7-01 " "	8-05 " "	2-09 " "
Nabrežina	8-21 " "	7-43 " "	8-48 " "	3-10 " "
Trst Prihod	9-03 dopol.	8-24 " "	9-49 dopol.	4-24 zjutraj
	9-25 " "	8-47 " "	10-20 " "	6-40 " "
			6-13 zvečer	7-28 " "

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Brzovlak	Poštni vlak	Mešani vlak	Osobni vlak
Trst Odhod	8-— zvečer	7-50 zjutraj	9-55 dopol.	6-20 zvečer
Nabrežina	8-42 " "	8-27 " "	10-50 " "	7-11 " "
Divača	9-37 po noči	9-20 dopol.	11-57 " "	8-27 " "
St. Peter	10-19 " "	9-58 " "	12-42 popold.	9-19 " "
Postojna	10-38 " "	10-17 " "	1-07 " "	9-45 " "
Rakek	— " "	10-32 " "	1-25 " "	10-06 po noči
Logatec	11-09 " "	10-49 " "	1-47 " "	10-30 " "
Borovnica	— " "	11-09 " "	2-14 " "	11-01 " "
Ljubljana Prihod	11-51 " "	11-32 " "	2-45 " "	11-32 " "
Zalog	11-56 " "	11-37 " "	2-53 " "	12-25 " "
Laze	— " "	— " "	3-05 " "	12-38 " "
Kresnice	— " "	— " "	3-15 " "	12-49 " "
Litija	— " "	12-11 popold.	3-28 " "	1-03 " "
Sava	— " "	— " "	3-39 " "	1-15 " "
Zagorje	— " "	12-28 " "	3-50 " "	1-26 " "
Trbovlje	— " "	12-34 " "	4-04 " "	1-40 " "
Hrastnik	— " "	— " "	4-12 " "	1-48 " "
Zidani Most	— " "	— " "	4-20 " "	1-57 " "
Rimske toplice	1-07 " "	1-13 " "	4-41 " "	2-24 " "
Laški Trg	— " "	— " "	4-53 " "	2-37 " "
Celje	1-38 " "	1-32 " "	5-04 " "	2-49 " "
Maribor	3-14 " "	3-05 " "	5-24 " "	3-10 " "
Gradece	4-34 zjutraj	4-31 " "	7-42 zvečer	5-35 zjutraj
Mürzzuschlag	6-59 " "	6-51 zvečer	10-05 po noči	8-05 popold.
Dunaj Prihod	9-50 dopol.	9-45 po noči	2-12 " "	11-57 " "
			6-40 zjutraj	4-— popold.

Ponarejena črna svila. Sežgi vzorce blaga, katerega hočeš kupiti, in takoj spoznaš ponaredbi. Prava, čisto barvana svila se takoj skodra, hitro ugasne in pusti malo pepela prav svetlorjave barve. — Ponarejena svila pa, ki se hitro umaže in zlomi, počasi gori, posebno pa dalje tlé nekatere niti, če je blago zel. — Prava, in pusti črnorjav pepel, ki se ne skodra, ampak zvije. Če stareš pepel prave svile, postane prah, ponarejene svile pa ne. **Svilarnica G. HENNEBERG** (c. in kr. dvorni založnik), Zürich razpošilja rada vzorce prave svile vsakemu in pošilja po naročilu blago v hišo poštne in carine prosto. 190 3 (4)

Čast. članom zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani.

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev sklenila je v svojem izrednem obnem zboru **jednoglasno**, da od 1. oktobra t. l. počenši gostilničarji in kavarnarji v svojih prostorih gostom ne bodo več prodajali smodk in to tako dolgo, dokler se ugodno ne reši c. kr. finančnemu ministerstvu pred šestimi meseci izročena prošnja zadruga, da se zopet dovoli gostilničarjem in kavarnarjem prodajati smodke. To se naznanja vsem zadrugnim članom.

441 1 Zadrugno starešinstvo.

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulinskem poslopju, priporoča se osobito precast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljšo in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblik. Postrežba je uljudna, točna; cene možno nizke. 363 26—9

Sladki mošt in italijanska vina

priporoča

J. C. Juvančič

v Šiški.

449 2—1

Kathreinerjeva Kneippa sladna kava,

najboljši dodatek h kavi,

prodaja prodajalcem na drobno po originalnih tovarniških cenah 461 13—2

JANEZ LUCKMANN v Ljubljani.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu usoja si podpisanece javljati, da je po dolgotrajnem delovanju kot urarski pomočnik otvoril svoj

urarski obrt

v Ljubljani, Vodnikove ulice št. 4, pri Mesarskem mostu.

V zalogi bode imel raznovrstne zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, le dobro blago po nizkih cenah.

Poprave bode najnatančneje izvrševal po najnižjih cenah. Velespoštovanjem

Luka Vilhar.

424 3—3

Prodajalci

(ne agentje),

ki hočejo prodajati

kmetijske stroje

se prosijo, da pošljejo svoje naslove

Ignaciju Heller-ju na Dunaju

II. Praterstrasse 78. 179 3—2

Primerna darila!

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje **J. GEBÄ,**

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omarih, raznovrstnih veriž, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinjše nikelnate ure od gl. 3-80 do 6-—
srebrne ure s ključem 7-50 " 10-—
srebrne remontoir-ure 7-50 " 12-—
iste z dvojnim oklepom 9-— " 18-—
zlate ure za dame 16-— " 35-—
zlate ure za gospode 24-— " 130-—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizke cene.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo — Vnanjim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 17-11 205 38 27.

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franke.

Ivan Kregar,

pasarske

LJUBLJANA,

in

Poljanska

izdelovatelj

cesta št. 8,

cekvenega

poleg „Alojzije-

orodja

višča“.

opozarja in toplo priporoča precastiti duhovščini in slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarske delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: moštrance, ciborije, kelihe, tabernakelje, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strelkovne osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštine prosto. 1592 52—41

Zaloga šivalnih strojev in velocipedov

JAN. JAX

v Ljubljani

doslej: Marije Terezije cesta bode **od 1. okt. 1892**

dalje v isti hiši, toda na Dunajski cesti (prej restavracija „Hôtel Evropa“) vis-à-vis deželni civilni bolnišnici. 413 10-7

Janeza Dogan-a mizarški obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 15

(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gl. do 40 gl., madrace na peresih 10 gl., dratene madrace 8 gl. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastoj in franke. 392 (24—9)

Najnižje cene

Sargov KALODONT pravi se po slovenski zobna lepota.	Sargov KALODONT je že priznan kot neobhodno zobno čistilno sred- stvo.	Sargov KALODONT je neškodljiv zdrav- stveno- obla- stveno preskušeni.	Sargov KALODONT je jako praktičen na potovanjih akroma- tičen, osvežujoč.	Sargov KALODONT so že v tu- in ino- zemstvu uveli z največjim uspehom.	Sargov KALODONT se rabi pri dvoru in plemstvu, pa tudi v najpri- prostejši mešanski hiši.	Sargov KALODONT naj se vedno zahteva pristen zaradi mnogih nič vrednih ponaredeb.	Sargov KALODONT se dobi po 35 kr. kos v lekarnah, dr.- guerijah in parfume- rijah, (12)
--	--	--	---	--	---	---	--

Priznanja najvišjih krogov so priložena vsakemu kosu.

Cerkvena oprava, priprosta in fina, izvršena v vseh **Leop. Tratniku**
slogih, dobi in naroča se pri v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-24

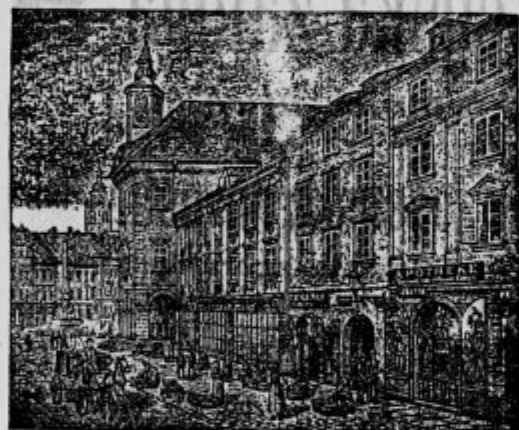
Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Freobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

221 23

Za bolne in zdrave

je najboljša hranilno sredstvo, silno potrebno za zdravje, priznana od zdravnikov kot „izvrstno“ in od mnogih bolnikov s priporočili najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitke s $\frac{1}{4}$ kg. velja 30 kr. — Jako ceno pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštini adresi pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj, Hundstürmerstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkóczy, III. okraj, Radetzkyplatz 17, Julij pl. Trnkóczy, VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko) Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh lekarnah, prodajalnicah dišav, kupolih itd.

(1391) Prekupi imajo obilen rabat. (27)

„AVSTRIJA“

vzajemno zavarovalno društvo na življenje in rente

na Dunaju. Schottenring št. 8 v lastnej hiši. — Ustanovljeno meseca avgusta 1860.

Zavaruje na človeško življenje v vseh kombinacijah po najnižjih premijah in pod najugodnejšimi pogoji.

Zavarovane svote se točno izplačujejo.

Pri „Avstriji“ zavarovanih je že čez 34.000 oseb za 20,501 milijon goldinarjev. Poroštveni zaklad iznaša 2,918 milijonov goldinarjev.

Izplačila je „Avstrija“ do zdaj že 7,444 milijonov goldinarjev.

Vsi načini zavarovanja za slučaj smrti veljavni so za one, ki spadajo še pod vojaško dolžnost tudi za slučaj smrti v vojski ali njenih posledice, ne da bi bilo treba za to kaj doplačati.

Najvažnejše kombinacije zavarovanja na življenje so:

I. Zavarovanje za slučaj smrti: Zavarovana svota izplača se, kadarkoli se smrt pripeti.

II. Nasprotno zavarovanje pri zakonskih.

III. Zavarovanje na doživetje in ob enem za slučaj smrti: Zavarovana svota izplača se zavarovaneu pri poprej določenem starosti njemu samemu ali pa njegovim dedičem, kadarkoli bi zavarovaneu poprej umrl.

IV. Zavarovanje z dvakratnim izplačilom zavarovane svote: Prvič izplača se, kadar zavarovaneu določeno starost doseže njemu samemu in drugič po njegovi smrti njegovim dedičem.

V. Zavarovanje rent (penzije).

VI. Zavarovanje z izplačilom zavarovane svote o naprej določenem času.

VII. Zavarovanje na dožitje: Zavarovana svota izplača se o naprej določenem času; ako bi pa zavarovaneu poprej umrl, povrnejo se vplačila s 5% obrestinimi obresti.

VIII. Zavarovanje dote otrokom: Zavarovana svota izplača se, kadar zavarovaneu določeno starost doseže. Ko bi plačnik poprej umrl, odpade daljino vplačevanje, in ko bi zavarovaneu pred določeno starostjo umrl, povrne se vplačani znesek.

Oglasila k zavarovanju sprejema ter pojasnila in tarifa brezplačno daje: (32) 12-10

Nadzorništvo „Avstrije“ v Ljubljani: **Ig. Valentinčič.**

Pisarna: Sv. Petra cesta šte. 73.

J. BENDIK v Št. Valentinu pri Steyru

jedini izdelovalec novo izumljene a. kr. privilegovane

svetle tinkture za usnje,

s katero se naredi svetlo (zlika brez krtace) usnje na konjskih komatih, vozovih, usnje za čevlje in galanterijsko usnje, priporočata svoj izdelek, kateri se rabi ne le pri a. in kr. vojaštvu in velikih transportih in podjetjih na Dunaju, temveč tudi v hlevih cesarskih visokostij že več let.

Nadalje priporoča ravno isti za nepremočljive čevlje svojo slavoznano 377 10-4

nepremočno mast za usnje,

ki daje usnju posebno mehko in se rabi celo pri najvišjem dvoru.

Cene: Svetla tinktura za usnje kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica št. 1 — 80 kr., št. 2 — 40 kr., št. 3 — 20 kr.

Nepremočna mast za usnje kilo 80 kr., $\frac{1}{2}$ kilo 40 kr., $\frac{1}{4}$ kilo 20 kr., $\frac{1}{8}$ kilo 10 kr.

Prodajalci na drobno in vojakí dobé rabat.

Da se izogneš prevaram glej na ime „J. Bendik v Št. Valentinu“, ki je na vsakem kosu.

V Ljubljani je prodajeta Schussnig & Weber, v Celju Tanner in Stieger, v Mariboru Holasek in Martinz.

Vincenc Čamernik,
kamnosek,

v Ljubljani, Parne ulice 9,

se najljubneje priporoča prečistiti duhovščini v izvršitev naročil vsakovrstnega

cerkvenega umetnega kamnoseškega dela,

kakor: altarjer, obhajilnih miz itd.,

slav. občinstvu pa svojo bogato zalogo najraznovrstnejših po najnovejših obrisih prav lično iz različnih vrst marmorja izdelanih

nagrobnihi spomenikov.

Preskrbi kompletne družbinske rakve na vse kupljenem svetu na tukajšnjem pokopališču.

Vse na tukajšnjem pokopališču stoječe in pri njem izgotovljene spomenike, kateri se vsled nedovoljnega zidanega temelja nagibajo, popravlja brezplačno dvakrat na leto in sicer spomladi in pred Vsemi svetimi.

Tudi p. n. stavbenim podjetnikom se priporoča v vsakovrstna

starbinska dela,

katera fino, trpežno in ceno izvrši. 425 6-3

Filijalo je popolnoma opustil.

Založba tovarne

pri

FRANU DETTER-JU

v Ljubljani, na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Tu se dobivajo vsake vrste kmetijski stroji, prav izvrstne slamoreznice, kakor tudi blagajnice, varne pred tatovi in ognjem. — P. n. gospodinjam, šiviljam, krojačem in čevljarjem pa priporočam svoje najboljšje

šivalne stroje

10% ceneje ko drugod, za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). — Popravila strojev izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

P. n. kupci, ki ne morejo prej plačati nakupne svote za te prekrasne stroje, morejo plačati pozneje. šivalne stroje tudi na mesečne obroke. — Priporočam se torej za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupovati strojev od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem vse narsikatega gospodarja spravili v zadrego.

Moj potovalec g. Fran Remic ima moje legalizovano splošno pooblastilo, naj se more vsakdo popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim se pisмено in z zaupanjem na me obrniti.

Spoštovanjem

tvrdka Frana Detterja.

DOBRA KAVA

le s Kathreinerjevo
Kneippa sladno kavo
za dodatek. 463 13-2

Pobiva se povsod.
Pred ponaredbami se svari.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 72 zobozdravnik (7)
pri Hradskega mostu I. nadstr.

Zahvala in priporočilo.

Udan in podpisani pri- di dne 2. oktobra 1892

v zdravilišni hiši kamniškega kopališča
koncert v slovo s plesnim venčkom.

Začetek ob 6. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr.

Scira c. in kr. vojaška godba pešpolka baron Kuhn. K obilni udležbi se uljudno vabijo p. n. gosti iz Kamnika in okolice, kakor tudi iz Ljubljane. — Hkratu izreka podpisane najiskreneje zahvalo za dosedanj obisk zdravilišne restavracije v Kamniku, katero je on oskrboval, in se že danes priporoča na svojem novem mestu kot restavratör

hotela „pri Slonu“ v Ljubljani,
katerega prevzame z dne 1. novembra t. l., za prav mnogobrojni obisk p. n. častitih gostov iz Kamnika in Ljubljane.

Z velespoštovanjem

IVAN MAYER, restavratör.

442 1

Svarilo.

462 13-2

Usojamo si p. n. občinstvo uljudno na to opozarjati, da se naša
Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava
nikoli odprta

ne prodaja, temveč v belih izvornih zavitkih z modrim tiskom po 1/2 klg., 200 in 100 gramov in našim podpisom in varstveno znamko, ki je tukaj zraven. Pazi naj se posebno na našo varstveno znamko, kajti občinstvo se skuša slepiti z vsemi mogočimi ponaredbami. Papir, tisk in tekst se popolnoma ponaredi, samo podoba častitega gospoda župnika in našega podpisu nemajo ponaredbe. Nikdo naj ne sodi Kathreinerjeve Kneippa sladne kave, če ni dobil pristne v zavitku z varstveno znamko, ki je tu zraven.

Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
v Berlinu, na Dunaju in v Monakovem.

Knjigarna

Kleinmayr-ja in Bamberg-a

v Ljubljani na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 415 12-12

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah broširane in v trdnih šolskih vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Gričar & Mejač

preje M. Neumann.

Najstarejša in največja

konfekcijska zaloga

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

! Novo došle jesenske novosti!

v ženskih dež. plaščih, dolmanih, zgornjih suknjah, jaketih, potnih oblekah, pelerinih.

Največja izbéra

v otroških in dekliških plaščih in jaketih

po jako zmernih cenah.

Ilustrovani katalogi zastonj in franko.

Jesenske vrhne suknje, menčikovi, vremenski plašči in obleke za gospode in posebno praktične za šolske dečke

po najnižjih cenah.

Opomba: Takih konfekcijskih predmetov, kakoranih nimava v zalogi, dajeva iz dobrega blaga, katerega se pri naju nahaja obilna vzgladna kolekcija, po meri in najnovejšem kroju točno in najceneje na Dunaju izdelati.

RAZPRODAJA

od M. Neumann-a prevzete 423 6-5

konfekcijske zaloge
po znatno znižanih cenah.

Dunajska borza.

Dne 1. oktobra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96	gld.	65	kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96	gld.	30	kr.
Zlata renta 4%, davka prosta	115	gld.	—	kr.
Papirna renta 5%, davka prosta	100	gld.	45	kr.
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	988	gld.	—	kr.
Kreditne akcije, 160 gld.	312	gld.	—	kr.
London, 10 funtov strl.	119	gld.	60	kr.
Napoleonor (20 fr.)	9	gld.	51	kr.
Cesarski cekini	5	gld.	68	kr.
Nemških mark 100	58	gld.	70	kr.

Dne 30. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	112	gld.	40	kr.
Ogerska papirna renta 5%	100	gld.	45	kr.
4% državne srečke l. 1864., 250 gld.	140	gld.	25	kr.
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	151	gld.	—	kr.
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	185	gld.	—	kr.
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96	gld.	15	kr.
Zastavna pisma	100	gld.	40	kr.
Kreditne srečke, 100 gld.	190	gld.	25	kr.
St. Genois srečke 40 gld.	63	gld.	—	kr.

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22	gld.	—	kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	17	gld.	30	kr.
Rudolfove srečke, 10 gld.	—	gld.	—	kr.
Salmove srečke, 40 gld.	62	gld.	20	kr.
Windischgraezove srečke, 20 gld.	56	gld.	—	kr.
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	151	gld.	70	kr.
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2800	—	gld.	—	kr.
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	98	gld.	75	kr.
Papirni rubelj	1	gld.	20	kr.
Laških lir 100	—	gld.	—	kr.

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-meranske prioritete.

4 1/2% gališkega zemljiškega kreditnega društva zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher) srebrne prioritete.

Brezplačno shranjevanje in oskrbovanje

imovine.

Natančnejša pojasnila dajo se v naši pozvedovalni pisarni ustno in pismeno.